

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

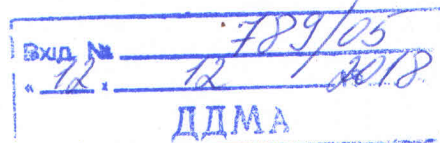
на дисертацію Полєннікова Михайла Олександровича "Формування державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки", поданої до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Актуальність теми дослідження

В інноваційних стратегіях економічного розвитку України економіка розглядається як найважливіший фактор соціально-економічних перетворень, що робить самі стратегії соціально орієнтованими. Науковцями поряд із завданнями підвищення конкурентоспроможності економіки в умовах глобалізації, підтримкою галузей, що забезпечують розвиток ланцюжка виробництва доданих вартостей, ставляться завдання надання всім громадянам рівного доступу до послуг надання якісної вищої освіти, медичних послуг та тощо.

В сучасних стратегіях інноваційного розвитку економіки немає розмежування між розвитком економіки на базі інновацій та зміцненням національної незалежності і безпеки шляхом розвитку вітчизняної інноваційної промисловості, проривних науково-технічних напрямків без переслідування мети розвитку інноваційної економіки. Для цього необхідно визначити стан наших найважливіших соціально-економічних сфер, знайти найбільш перспективні напрямки, що дозволяють Україні вийти на передові позиції в світі, і одночасно проекти, що дають вірний і швидкий дохід на період освоєння інновацій, зіставити їх з наявними фінансовими і іншими ресурсами, відібрати посильний комплект і кинути на його виконання всі сили держави і підприємницького сектору.

Тому науково-практичне обґрунтування рекомендацій щодо формування державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки зумовлює актуальність, наукову новизну, практичну цінність, основні цілі та завдання дисертаційного дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, їх новизна та повнота викладу в опублікованих працях

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до наукової теми Донбаської державної машинобудівної академії Міністерства освіти і науки України «Трансформаційні перетворення господарської системи у контексті глобалізаційних змін: еволюція та управління» (номер державної реєстрації 0114U003939, 2017-2018 рр.). Особисто автором у межах цієї теми розроблено концептуальні положення щодо формування державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки, запропоновано підхід до її формування та інструментарій реалізації.

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, що викладені в дисертації, є логічними, послідовними. Інформаційною базою досліджень є законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних дослідників, матеріали міжнародних науково-практичних конференцій тощо.

Основні пропозиції, положення, висновки дисертанта достатньо обґрунтовані і мають такі елементи новизни.

В дисертації удосконалено концептуальні положення щодо обґрунтування державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку економіки, які дозволяють сформувати механізм взаємодії між державою, бізнесом і громадянським суспільством в процесі переозброєння галузей, розвитку екологічного та високодуховного суспільства, забезпечення пріоритетності виробничої сфери національної економіки (с. 56-66, 69-75).

Автором удосконалено наукові підходи до сценарного моделювання соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки, який на відміну від існуючих, синтезує оптимальний баланс економічної, соціальної та екологічної моделей розвитку на засадах «сценарію діалогу» (с. 81-88, 92-96).

Розроблено науковий підхід до формування державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки за етапами:

підвищення якості та рівня життя населення на основі розвитку і ефективного використання людського потенціалу, техніко-технологічного переозброєння, вдосконалення структури економіки, зростання її конкурентоспроможності; створення зрілих інститутів ринкової економіки, активізація структурних перетворень, розширення приватного бізнесу, широке впровадження досягнень науки і техніки, створення екологічно чистих виробництв, збалансований розвиток територій і населених пунктів (с. 185-190, 193-202).

В дисертації удосконалено інструментарій реалізації державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки в системі публічного управління за рахунок забезпечення додаткових можливостей для співпраці держави і бізнесу в результаті зонального створення сприятливих умов з формування кластерів та інкорпорації (с. 204-209, 225-230).

Автором обґрунтовано організаційно-економічний механізм інноваційної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки, який містить наступні елементи: розвиток, безпека, відповідальність, гідність (с. 240-245, 251-262).

Дістав подальшого розвитку понятійний апарат дослідження. Поняття державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки запропоновано розуміти як синтезу моделей соціально-ринкової економіки, а саме: ліберальної, ордоліберальної, теорії державного добробуту (с. 25-35, 42-45).

Розроблено методичні положення діагностики стану соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки шляхом доповнення оцінки конкурентоспроможності економіки низкою показників, а саме: індексом сприйняття корупції, індексом економічної свободи (с. 102-111, 114-119).

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 9 наукових працях, у тому числі: 5 – статті у вітчизняних наукових фахових виданнях (всі входять до міжнародних наукометричних баз), 1 – стаття в закордонному виданні.

3 – публікації апробаційного характеру. Загальний обсяг публікацій складає 4,8 ум.-друк. арк., з яких особисто автору належить 4,1 ум.-друк. арк.

Достовірність одержаних результатів дослідження

Наукові положення, висновки і пропозиції, які містяться в дисертаційному дослідженні, є достатньо обґрунтованими і достовірними. Для досягнення визначеної в роботі мети використовувалася методологія економічної науки, було застосовано систему загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, а саме: аналіз і синтез, наукова абстракція (при уточненні категоріально-понятійного апарату дослідження); метод кількісного та якісного порівняння, аналогій, спостереження, статистичний і графічний методи (для типізації форм і моделей соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки, а також оцінюванні результативності їх реалізації в зарубіжних країнах та Україні); системно-структурний метод (при розробці концептуальних засад соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки); метод структурної декомпозиції (при обґрунтуванні розподілу функцій і завдань держави, бізнесу); моделювання та прогнозування (при розробці сценарного моделювання соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки); гіпотетичний метод та формалізація (під час розробки парадигми інноваційної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки).

Зміст дисертаційної роботи відзначається послідовністю досягнення поставленої мети та повною реалізацією завдань дослідження, що свідчить про завершеність і обґрунтованість отриманих результатів.

Достовірність практичних розробок автора підтверджено відповідними довідками та актами впровадження. Основні ідеї та висновки дослідження, спрямовані на підвищення ефективності державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки та важелів державного впливу, доведено до конкретних положень, методик і рекомендацій, які було використано Комітетом з питань економічної політики Верховної Ради України під час розроблення підходу до формування державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки (довідка від 28.02.2018 р. № 02-43-02/11), Міністерством соціальної політики України для

стану соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки (довідка від 20.12.2017 р. № 79-369/1369-12), Київською обласною радою у процесі підготовки програм розвитку Київської області до 2020 року (довідка від 14.03.2018 р. № 16.09-03/18). Теоретичні результати дисертації використані в навчальному процесі Донбаської державної машинобудівної академії при підготовці навчально-методичного забезпечення викладання дисциплін «Національна економіка», «Державне та регіональне управління» (довідка про впровадження від 06.04.2018 р. №036-05/508).

Теоретична та практична цінність дослідження для науки та практики

Теоретична значимість виконаних дисертантом досліджень полягає у тому, що застосування пропонованих розробок розкриває механізми формування державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки. Уточнено і доповнено категоріальний апарат, який створює методичну основу для подальшого поглиблення вивчення проблем ефективного соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки. Обґрунтовано конкретні заходи щодо розробки і реалізації державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки.

Практична цінність одержаних результатів обумовлена їх прикладним характером, наявністю рекомендацій щодо формування та реалізації державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки, а також їх впровадженням у діяльність законодавчих органів та органів державного управління, що засвідчено відповідними довідками.

Результати дисертаційної роботи можуть бути використаними для визначення концептуальних положень щодо удосконалення державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Дисертаційна робота структурно складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Зміст автореферату повністю

ідентичний основним положенням дисертації. Висновки аргументовані. В роботі надані змістовні пропозиції.

Недоліки і побажання

1. В дисертаційній роботі автор зазначив, що труднощі позиціонування концепції соціального ринкового господарства пов'язані з суперечливістю поєднання і неоднозначністю сприйняття двох складових: соціальне і ринкове господарство (с. 36). Проте автор не зосередив своєї уваги на концепції соціальної відповідальності бізнесу.

2. Автор в роботі зазначив, що головне завдання держави має полягати в забезпеченні рамкових умов «господарського порядку», а перерозподільна функція, включаючи «соціальне вирівнювання», відіграє допоміжну роль (с. 42). Однак робота суттєво виграла, якщо би автор показав відмінність між соціальною ринковою економікою і сучасним соціально-політичним інтервенціонізмом.

3. У другому розділі дисертації автор зазначив, що авторська методика оцінки соціально-орієнтованого економічного розвитку національної економіки передбачає виявлення напрямків подальшого розвитку з метою відповідності вимогам глобалізації (с. 107). Було б доцільно виділити основні елементи, на основі яких здійснювався аналіз.

4. В дисертації не приділено належної уваги узгодженню цілей соціально-орієнтованого економічного розвитку національної економіки та глобалізації.

5. В третьому розділі дисертаційної роботи не достатньо приділено уваги синергетичним концепціям сучасної парадигми наукового пізнання, які формують основні концептуальні положення соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Поленнікова Михайла Олександровича «Формування державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на вельми

актуальну тему. Вона містить теоретичні та методичні засади, розробки науково-практичних рекомендацій щодо формування державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувача.

Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Полєннікова Михайла Олександровича «Формування державної стратегії соціально орієнтованого економічного розвитку національної економіки» відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою КМУ від 24 липня 2013 р., № 567 зі змінами та доповненнями, а її автор – Полєнніков Михайло Олександрович - заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент,

доцент кафедри обліку, фінансів
та економічної безпеки
ДВНЗ «Донецький національний
технічний університет».

к.е.н., доцент

Бурцева

О.Є. Бурцева

Підпис *О.Є. Бурцева*
засвідчую
Вчений секретар *ДОНЕТУ*
" 11 " *12* 20 *18* р.

Жолі

Ж.С. Жостюкова